

သဘာဝဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းစီမံခြင်း

အရေးပါပုံ။

တွင်းထွက်တူးဖော်ရေးလုပ်ငန်း၊ အထူးသဖြင့် သတ္တုတွင်းထွက် တူးဖော်ခြင်းသည် ပတ်ဝန်းကျင်ပေါ်သို့ သက်ရောက်မှုကြီးစွာရှိသည်။ လူသား ကျန်းမာရေးအပေါ် သက်ရောက်မှုရှိစေသည်။ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှု၊ တိရစ္ဆာန်နှင့် အပင်များကို ထိခိုက်မှုများ ဖြစ်ပေါ်စေသည်။ ထို့ကြောင့် ကောင်းမွန်ထိရောက်သည့် သဘာဝဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းစီမံခြင်း အစီအစဉ် ပြင်ဆင်ထားရန် အရေးကြီးသည်။

မည်သည့်ကိစ္စများ ပါဝင်သနည်း။

အစိုးရများအနေဖြင့် -

- သဘာဝ ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ စံနှုန်းများကို ဖော်ပြထားသည့် ဥပဒေများ၊ စည်းမျဉ်းများကို ရေးသားရမည်။ ယင်းဥပဒေ တာဝန်များကို တာဝန်ယူအကောင်အထည်ဖော်မည့် ဌာနများကို ဖော်ထုတ်ထားရမည်။
- သဘာဝဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ခွင့်ပြုချက်များ မပေးမီ (environmental approval) သဘာဝဝန်းကျင် ထိခိုက်မှု ဆန်းစစ်ချက်များ (environmental impact assessments) နှင့် ထိန်းသိမ်းစီမံမှု အစီအစဉ်များကို ဆန်းစစ်သုံးသပ်မှု ပြုလုပ်ရမည်။
- ဥပဒေလိုက်နာမှု ရှိမရှိ စောင့်ကြည့်ရမည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် လက်ရှိကျင့်သုံးနေသည့် ပုံစံ။

မြန်မာ့ သဘာဝသယံဇာတ စီမံကိန်းတွင် အခက်အခဲများ အကြီးအကျယ် ရင်ဆိုင်နေရသည်။ ပို၍တင်းကျပ်သည့် ဥပဒေများ၊ စည်းမျဉ်းများကို မကြာသေးမီ နှစ်များအတွင်း ချမှတ်ထားခဲ့သော်လည်း လက်တွေ့ အကောင်အထည်ဖော်မှုပိုင်းတွင် အားနည်းနေသည်။

တာဝန်ယူထားသည့် ဌာနများ

- သဘာဝဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ဥပဒေမူဘောင်ကို ပြည်ထောင်စု ဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။ အရေးအပါဆုံး ဥပဒေနှင့် စည်းမျဉ်းများမှာ ၂၀၁၂ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးဥပဒေ၊ ၂၀၁၅ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အရည်အသွေး သတ်မှတ်ချက်များနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိခိုက်မှုစစ်တမ်း လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများဖြစ်သည်။
- သဘာဝသယံဇာတနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး ဝန်ကြီးဌာနလက်အောက်ခံ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးဌာနသည် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာခွင့်ပြုချက်များ ထုတ်ပေးခြင်းကို တာဝန်ယူထားသည်။ ယင်းဌာနသည် အရေးပါသည့် ဒေသန္တရဆိုင်ရာ စတိတ်ဟိုဒါများနှင့် မဖြစ်မနေ တိုင်ပင်ဆွေးနွေးရသည်။ သို့သော်လည်း သတ်မှတ်ထားသည့်အတိုင်း မဖြစ်သည်က များသည်။ ဌာနတွင် ထိုသို့ ဆောင်ရွက်ရန် စွမ်းရည်မရှိသောကြောင့် ဖြစ်သည်။
- သဘာဝ သယံဇာတနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး ဝန်ကြီးဌာနလက်အောက်ခံ ဌာနများအတွင်း လုပ်ငန်းထပ်နေမှုများ ရှိပြီး၊ သဘာဝဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ စောင့်ကြည့်မှုများနှင့်ဆိုင်သည့် လုပ်ပိုင်ခွင့် တာဝန်ချထားမှုများမှာလည်း ပြတ်သားမှုမရှိပါ။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးဌာန၊ သတ္တုတွင်းဌာန နှင့် နိုင်ငံပိုင်လုပ်ငန်းများတွင် စောင့်ကြည့်ရေး လုပ်ပိုင်ခွင့်များ ရှိကြသည်။
- သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးဌာနအနေဖြင့် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်များတွင် တိုးချဲ့ဖွဲ့စည်းသွားရန် အစီအစဉ်ရှိသည်။ သို့သော်လည်း ယင်းဌာနမှ အရာရှိများသည် ပြည်ထောင်စု အစိုးရကို တာဝန်ခံရမည်ဖြစ်သည်။
- အချို့သော ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးဆိုင်ရာ အစိုးရများသည် တူးဖော်သည့် မိုင်းတွင်းများ ပိတ်သိမ်းရန် အမိန့်ပေးခြင်းအပါအဝင် သဘာဝဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ပျက်စီးမှုများကို ဖြေရှင်းနေကြကြောင်း အစီရင်ခံစာ အချို့တွင် ဖော်ပြချက်များ ရှိသည်။ သို့သော်လည်း သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးဌာန နှင့် အခြားဌာနများ၏ တာဝန်များနှင့် ယင်းဆောင်ရွက်ချက်များကြား ဆက်စပ်မှုကို ဥပဒေမူဘောင်တွင် ရှင်းလင်းစွာ ပြဋ္ဌာန်းထားခြင်း မရှိပါ။

အခြားနိုင်ငံများမှ ပြည်နယ်အဆင့် လုပ်ငန်းဌာနများ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ပုံ။

- အိန္ဒိယ၊ မလေးရှား ကဲ့သို့သော ဖက်ဒရယ်နိုင်ငံများ အပါအဝင် နိုင်ငံအသီးသီးတွင် နိုင်ငံအဆင့် အစိုးရများသည် ဥပဒေမူဘောင်များ ရေးဆွဲလေ့ရှိကြသည်။ ရေးဆွဲခွင့်အာဏာကို အမြဲတမ်း ရယူထားကြသည်မဟုတ်ပါ။ သြစတြေးလျတွင် ရှားပါးမျိုးစိတ်များ၊ နိုင်ငံအဆင့်၊ ကမ္ဘာ့အဆင့် အမွေအနှစ် နေရာများ၊ အချို့သော ရေအရင်းအမြစ်များကဲ့သို့သော အရေးကြီး အမျိုးသားပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ကိစ္စများကိုသာ ပြည်ထောင်စုအဆင့် ဥပဒေတွင် ပြဌာန်းထားသည်။
- ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအဆင့် ဌာနများသည် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ခွင့်ပြုချက်များ ချပေးခြင်း၊ စောင့်ကြည့်ရေး လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ခြင်းများတွင် ပါဝင်ကြသည်။ ဖိလစ်ပိုင် နိုင်ငံတွင် ဒေသအဆင့် အစိုးရများသည် သဘာဝဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အကြောင်းပြချက်ဖြင့် လိုင်စင်ချထားပေးရေးဆိုင်ရာ ဆုံးဖြတ်ချက်များပေါ်တွင် ဗီတို ကျင့်သုံးနိုင်သည်။ အိန္ဒိယနှင့် သြစတြေးလျ အပါအဝင် ဖက်ဒရယ်နိုင်ငံ အများအပြားတွင် သဘာဝဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ခွင့်ပြုချက်များ ချပေးခြင်း၊ စောင့်ကြည့်ရေး လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ခြင်း တာဝန်အများစုကို ပြည်နယ်အဆင့်များက ဆောင်ရွက်လေ့ရှိကြသည်။
- ကုန်းတွင်းသယံဇာတ၊ ကမ်းလှန်သယံဇာတ စီမံရာတွင် ကွဲပြားမှုများရှိသည်။ သြစတြေးလျတွင် အဏ္ဏဝါ ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းမှုကို ပြည်ထောင်စုအဆင့်က ဆောင်ရွက်သည်။
- အစိုးရနှင့်မဆိုင်သည့် စတိတ်ဟိုဒါများလည်း စီမံမှုလုပ်ငန်းတွင် ပါဝင်နိုင်သည်။ ဝီရူးတွင် ရပ်ရွာမှ ပါဝင်သည့် စောင့်ကြည့်ရေးလုပ်ငန်းကြောင့် ကုမ္ပဏီများ၊ ရပ်ရွာများနှင့် အစိုးရကြားတွင် ယုံကြည်မှု တည်ဆောက်နိုင်ခဲ့သည်။

ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးအဆင့် သယံဇာတစီမံမှု အားနည်းချက် အားသာချက်များ

အကျိုးကျေးဇူးများ	အခက်အခဲများ
ခွင့်ပြုချက်ချပေးသည့် လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် ရပ်ရွာများ၏ သဘောထားအမြင်များကို ပါဝင်စေခြင်း	အနိမ့်ဆုံး စံသတ်မှတ်ချက်များကို စွဲကိုင်ခြင်း
စောင့်ကြည့်ရေး လုပ်ငန်းများကို ပို၍ ထိရောက်စေခြင်း	သဘာဝဝန်းကျင် ဆိုင်ရာ ထိခိုက်မှုဆိုင်ရာ ဆန်းစစ်မှုများနှင့် စီမံမှု လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များကို သုံးသပ်နိုင်ရန် ကျွမ်းကျင်မှု၊ အသိပညာများ မြှင့်တင်ပေးခြင်း
ကုမ္ပဏီများ၊ ရပ်ရွာများနှင့် အစိုးရကြားတွင် ယုံကြည်မှုတည်ဆောက်နိုင်ခြင်း	ဥပဒေလိုက်နာမှု ရှိမရှိ စောင့်ကြည့်ခြင်းဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်မှုနှင့် အသိပညာများ မြှင့်တင်ပေးခြင်း

ဖော်ပြခဲ့ပါ အချက်အလက်များကို Natural Resource Governance Institute. www.resourcegovernance.org မှ ပြုစုထားပါသည်။ ယခုစာပါ အချက်အလက်များ၊ အခြား သဘာဝသယံဇာတ စီမံမှုဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များနှင့်ပတ်သက်သည့် အချက်အလက်များ အသေးစိတ် သိရှိလိုပါက Hosana Chay | hchay@resourcegovernance.org သို့မဟုတ် ဖုန်း - ၀၉ ၄၅၆၃၈၂၂၃၃ သို့ ဆက်သွယ်နိုင်ပါသည်။